

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การดำเนินการทดลอง
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ หญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุครรภ์ต่ำกว่า 32 สัปดาห์ ที่มารับบริการฝากครรภ์ที่หน่วยฝากครรภ์ โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่ถูกทารุณกรรมทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยมีค่าคะแนน การถูกทารุณกรรมด้านร่างกาย ตั้งแต่ 10 คะแนนขึ้นไป และมีค่าคะแนนการถูกทารุณกรรมทางด้านจิตใจ ตั้งแต่ 25 คะแนนขึ้นไป และมีคะแนนคุณค่าแห่งตน ตั้งแต่ 50 คะแนน ลงมา
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยจำนวน 18 คน แล้วสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) แบ่งเป็นกลุ่มทดลองสองกลุ่ม และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์การทารุณกรรมทางด้านร่างกายและจิตใจ
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์
3. โปรแกรมการสนับสนุนทางสังคม
4. แบบวัดคุณค่าแห่งตน

1. แบบสัมภาษณ์การทารุณกรรมทางด้านร่างกายและจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ ดนยา ธนะอุดม (2539) แปลมาจากแบบวัดการทำร้ายร่างกายและจิตใจ (index spouse abuse) (ISA) ของฮัดสัน และแมคอินทอช (Hudson & McIntosh, 1981) แบบสัมภาษณ์ทั้งหมดมีจำนวน 30 ข้อ แบ่งการทารุณกรรมออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 การทำร้ายร่างกาย (ISA-P หรือ ISA-Physical Abuse) มี 11 ข้อ คือ ข้อ 1-11 ของแบบสัมภาษณ์

1.2 การทำร้ายด้านจิตใจ (ISA-NP หรือ ISA-Non-Physical Abuse) มี 19 ข้อ คือ ข้อ 12-30 ของแบบสัมภาษณ์

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ไม่เคย	ให้ 0 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง (1 ครั้งใน 6 เดือน)	ให้ 1 คะแนน
เป็นครั้งคราว (1 ครั้งใน 1 เดือน)	ให้ 2 คะแนน
บ่อย ๆ (1 ครั้งใน 1 สัปดาห์)	ให้ 3 คะแนน
เป็นประจำ (มากกว่า 1 ครั้งใน 1 สัปดาห์)	ให้ 4 คะแนน

การแปลผลคะแนน

คะแนนรวมข้อ 1-11 (ISA-P) ตั้งแต่ 10 คะแนนขึ้นไป หมายถึง การถูกทำร้ายด้านร่างกายตามการรับรู้ของหญิงตั้งครรภ์

คะแนนรวมข้อ 12-30 (ISA-NP) ตั้งแต่ 25 คะแนนขึ้นไป หมายถึง การถูกทำร้ายด้านจิตใจตามการรับรู้ของหญิงตั้งครรภ์

การหาคุณภาพเครื่องมือ คนยา ชนะอุดม (2539) ได้แปลแบบสอบถามและได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) และได้ นำแบบสอบถามไปทดสอบกับหญิงตั้งครรภ์ ที่มาฝากครรภ์ที่แผนกฝากครรภ์โรงพยาบาลแม่และเด็กกรุงเทพมหานคร เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ พบว่าแบบสอบถามการทารุณกรรมด้านร่างกายได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 ส่วนแบบสอบถามการทารุณกรรมด้านจิตใจ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .78

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ที่หน่วยรับฝากครรภ์ โรงพยาบาลชลบุรี จำนวน 30 ราย ซึ่งไม่ใช่กลุ่มเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าแบบสัมภาษณ์การทารุณกรรมด้านร่างกาย ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .80 ส่วนแบบสัมภาษณ์การทารุณกรรมด้านจิตใจ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89

2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายและวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณค่าแห่งตน

2.2 สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ ตามจุดมุ่งหมาย และวิธีดำเนินการที่กำหนดไว้ นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และขอคำแนะนำ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

2.2.1 รศ. นันทิกา เข้มสรวล

2.2.2 นพ. สมเกียรติ บวรเสรีพิไท

2.2.3 ดร. วีระ พังรักษ์

2.3 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับหญิงตั้งครรภ์ที่มีคุณสมบัติเหมือนกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 คน เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

3. โปรแกรมการสนับสนุนทางสังคม

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคม เพื่อเป็นแนวทาง กำหนดขั้นตอนการสร้างโปรแกรมการสนับสนุนทางสังคม

3.2 ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งสร้างตามกรอบแนวคิดของ เฮาส์ (House, 1981) โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 การสนับสนุนด้านอารมณ์ (emotional support)

3.2.2 การสนับสนุนทางด้านการประเมิน (appraisal support)

3.2.3 การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร (information support)

3.2.4 การสนับสนุนทางวิธีการ และเครื่องมือที่ทำให้พึ่งพาตนเอง (instrumental support)

3.3 นำโปรแกรมการสนับสนุนทางสังคม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และขอคำแนะนำเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

3.3.1 รศ. นันทิกา เข้มสรวล

3.3.2 นพ. สมเกียรติ บวรเสรีพิไท

3.3.3 ดร. วีระ พังรักษ์

3.4 นำโปรแกรมการสนับสนุนทางสังคมที่สร้างไปทดลองใช้กับหญิงตั้งครรภ์ ที่มีคุณสมบัติเหมือนกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

4. แบบวัดคุณค่าแห่งตน

แบบวัดคุณค่าแห่งตนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบวัดคุณค่าแห่งตนฉบับผู้ใหญ่ของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith, 1984, pp. 5-6) ที่แปลเป็นภาษาไทยโดย นงลักษณ์ บุญไทย (2539, หน้า 183) โดยแบ่งการมีคุณค่าแห่งตน 3 ด้าน ได้แก่

- 4.1 การมีคุณค่าแห่งตน โดยภาพรวม
- 4.2 การมีคุณค่าแห่งตนทางด้านครอบครัว
- 4.3 การมีคุณค่าแห่งตนทางด้านสังคม

ลักษณะของแบบวัดคุณค่าแห่งตน คำถามแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือกเป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน เนื่องจากแบบวัดคุณค่าแห่งตน มีทั้งข้อความที่เป็นไปในด้านบวกและด้านลบ การให้คะแนนจึงขึ้นอยู่กับข้อความนั้นๆ โดยมีข้อความทางบวก 8 ข้อ คือ ข้อที่ 1, 4, 5, 8, 9, 14, 19, 20 และข้อความทางลบ 17 ข้อ คือข้อที่ 2, 3, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 25, มีหลักเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อความที่ให้ความหมายทางบวก ถ้าตอบว่า

น้อยที่สุด	ได้	1 คะแนน
น้อย	ได้	2 คะแนน
มาก	ได้	3 คะแนน
มากที่สุด	ได้	4 คะแนน

ข้อความที่ให้ความหมายทางลบ ถ้าตอบว่า

น้อยที่สุด	ได้	4 คะแนน
น้อย	ได้	3 คะแนน
มาก	ได้	2 คะแนน
มากที่สุด	ได้	1 คะแนน

คะแนนรวมของคุณค่าแห่งตนของหญิงตั้งครรภ์ที่ถูกทารุณกรรม จะอยู่ระหว่าง 25-100 คะแนน การตัดสินระดับของคุณค่าแห่งตน โดยแบ่งช่วงคะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

25-50	คะแนน	หมายถึง มีคุณค่าแห่งตนต่ำ
51-75	คะแนน	หมายถึง มีคุณค่าแห่งตนปานกลาง
76-100	คะแนน	หมายถึง มีคุณค่าแห่งตนสูง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดคุณค่าแห่งตนไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลชลบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย และวิเคราะห์หา

ความเชื่อมั่นแบบตามวิธีการของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84

การดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research design) แบบ 3 กลุ่ม มีการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล (randomized control group pretest posttest design) เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ และโปรแกรมการสนับสนุนทางสังคม ต่อการพัฒนาคุณค่าแห่งตนของหญิงตั้งครรภ์ที่ถูกละเมิดทางร่างกายและจิตใจ ที่มารับบริการฝากครรภ์ที่หน่วยฝากครรภ์ โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา ที่มีอายุครรภ์ 24-30 สัปดาห์ จำนวน 18 คน โดยมีกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล (randomized control group pretest posttest design) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539, หน้า 250)

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ตัวแปรอิสระ	ทดสอบหลัง	ติดตามผล
E1R	T1	X1	T2	T3
E2R	T1	X2	T2	T3
CR	T1	-	T2	T3

ความหมายของสัญลักษณ์

- E1R แทน กลุ่มทดลองที่ 1
- E2R แทน กลุ่มทดลองที่ 2
- CR แทน กลุ่มควบคุม
- T1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง
- X1 แทน การให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์
- X2 แทน โปรแกรมการสนับสนุนทางสังคม
- T2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง
- T3 แทน การทดสอบระยะติดตามผล

วิธีดำเนินการทดลอง มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อขออนุญาตทำการวิจัยและขอความร่วมมือในการดำเนินงาน

2. ขั้นดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

2.1 ระยะก่อนการทดลอง

2.1.1 ผู้วิจัยตรวจสอบรายชื่อหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ ที่มีคุณสมบัติที่จะเป็นกลุ่มตัวอย่างจากสมุดฝากครรภ์ที่หน่วยฝากครรภ์

2.1.2 ผู้วิจัยแนะนำตัวกับหญิงตั้งครรภ์ พร้อมทั้งบอกวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผลดี และผลเสียของการเข้าร่วมการวิจัย และขอความร่วมมือในการวิจัย

2.1.3 เมื่อหญิงตั้งครรภ์ตกลงเข้าร่วมการวิจัย ให้หญิงตั้งครรภ์ลงชื่อในใบพิทักษ์สิทธิ์

2.1.4 ผู้วิจัยสัมภาษณ์หญิงตั้งครรภ์ตามแบบสัมภาษณ์การทารูณกรรม โดยหญิงตั้งครรภ์ที่ถูกทารูณกรรมทางด้านร่างกายและจิตใจ จะต้องมีการประเมินการทารูณกรรมด้านร่างกาย ตั้งแต่ 10 คะแนนขึ้นไป และมีค่าคะแนนการทารูณกรรมทางด้านจิตใจ ตั้งแต่ 25 คะแนนขึ้นไป

2.1.5 ผู้วิจัยให้หญิงตั้งครรภ์ที่ถูกทารูณกรรมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทำแบบวัดคุณค่าแห่งตน และถ้าได้คะแนนคุณค่าแห่งตน ตั้งแต่ 50 คะแนนลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยก็ถือว่าเป็นกลุ่มตัวอย่าง จนกระทั่งให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน หลังจากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง เพื่อแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มทดลองสองกลุ่ม และกลุ่มควบคุมหนึ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน

2.2 ระยะการทดลอง

2.2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล และอารมณ์โดยทำการทดลอง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง คือ วันอังคารและวันพฤหัสบดี บ่าย ครึ่งละ 40-60 นาที

2.2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ใช้โปรแกรมการสนับสนุนทางสังคม ทำเป็นรายกลุ่ม โดยทำการทดลอง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง คือวันพุธและวันศุกร์ บ่าย ครึ่งละ 40-60 นาที

2.2.3 กลุ่มควบคุม ไม่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล และอารมณ์ และโปรแกรมการสนับสนุนทางสังคม

2.3 ระยะหลังการทดลอง ให้กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม ตอบแบบ วัดคุณค่าแห่งตนทันทีหลังสิ้นสุดโปรแกรม

2.4 ระยะติดตามผล ห่างจากระยะหลังการทดลอง 3 สัปดาห์ ผู้วิจัยใช้แบบวัดคุณค่าแห่งตน ฉบับเดิมใช้วัดกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มและกลุ่มควบคุม เช่นเดียวกับระยะก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

3. นำข้อมูลทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องให้ครบถ้วน เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะก่อนการทดลอง	ระยะทดลอง	ระยะติดตามผล
1 สัปดาห์	4 สัปดาห์	3 สัปดาห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (repeated-measures analysis of variance : one between-subjects variable and within-subject variable) ของ ฮาวเวล (Howell, 1997, pp. 458-470, 1999, pp. 357-358) และตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้น โดยภาษาคิวเบสิก (QBASIC) ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม (อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา) และเมื่อพบความแตกต่าง ทำการทดสอบความแตกต่าง ด้วยวิธีทดสอบรายคู่แบบนิวแมนคูลส์ (Newman - Keuls Procedure)